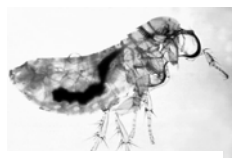

Plague

តើអ្វីជាភោគផ្នែក?

ផ្នែក ជាភោគដែលបណ្តាលមកពីបាក់តេរីយ៉ូង។ តាមធម្មតា ភោគនេះ ឆ្លងរាលដាលពីសត្វកណ្តុរ រឺស្រូវផ្សេងៗទៀតនេះ ទៅមនុស្ស ដោយសារ

ថែដែលមានភោគផ្នែក

ថែខាំ។ នៅពេលសត្វគូរទី១៥ ជម្ងឺនេះ បានឆ្លងពាសពេញពិភពលោក ៣ដងធំ សំលាប់

មនុស្ស១ភាគ៣ទៅ១ភាគ២នៃចំនួនប្រជាជន ដែលនៅកន្លែងភោគនេះកើតឡើង។

សូមអរគុណដល់អនាម័យនិងសភាពរស់ នៅដែលប្រសើរឡើងៗ ការកើតភោគនេះ វាកម្រមានណាស់ឥឡូវនេះ។ ក៏ប៉ុន្តែ មានទៅដល់២០០០នាក់ មានជម្ងឺ ដោយរួមទាំង១៥នាក់នៅខាង ត្បូងភាគខាងលិចនៃសហរដ្ឋ។

មានភោគផ្នែក៣បែប :

- **ប៊ូបនិកផ្នែក** ជាភោគបែបម្យ៉ាងដែលមាននៅតាមធម្មជាតិ ដែល កើតឡើង៧៥-៨៧ភាគរយនៃជម្ងឺ។ ភោគសញ្ញា ដែលមកភ្លាមៗ រួមទាំងគ្រុនក្តៅ អារ ខ្សោយ និងឈឺចុកចាប់ និងហើមក្រពេញ រឺ «បាបបូ» ។
- **សិបទឹកស៊ីមិកផ្នែក** — ក្លាយក្នុងឈាមដែលបណ្តាលមកពីបាក់ តេរីផ្នែក — វាមិនសូវមានកើតឡើងទេ។ វាកើតឡើងតិចជាង២០ ភាគរយ។
- **នូមនិកផ្នែក** ជាជម្ងឺដ៏ធ្ងន់-ប៉ុន្តែមិនសូវមានទេ។ វាតិចជាង១៤ ភាគរយនៃអ្នកអ្នកជម្ងឺផ្នែក។ ក៏ប៉ុន្តែ ភោគនេះគេបានឃើញថា ភោគ នេះជាលិទ្ធផលដែលពួក ភារិះជននឹងប្រើក្នុងការវាយប្រហារ។ ជម្ងឺនេះកើតមានឡើងនៅពេលបាក់តេរីចូលក្នុងស្បូត ដែល បណ្តាលឲ្យមានទឹកក្នុងស្បូតយ៉ាងរាបរហ័សហើយធ្ងន់។ ភោគសញ្ញានៃភោគទឹកក្នុងស្បូតផ្នែក មានគ្រុនក្តៅខ្លាំង ឈឺដើម ទ្រូង ក្អក ដកដង្ហើមផុតៗ ក្អកក្អាត់ទឹកឈាមឈាម រិស្សបោរ។ ប្រសិនបើមិនចាប់ផ្តើមព្យាបាលនឹងថ្នាំផ្សះក្នុងរវាង២៤ម៉ោងទេ អ្នកជម្ងឺនេះ អាចស្លុះហើយស្លាប់ឈឺនេះ។ សំរាប់អ្នកជម្ងឺដែលមិន

បានទទួលការព្យាបាលភ្លាមទេនោះ ឈឺនេះនៃការស្លាប់វាជិត ១០០ ភាគរយ។

ភោគសញ្ញានៃភោគផ្នែកទឹកក្នុងស្បូត ធម្មតាកើតមានឡើងក្នុងរវាង ១ថ្ងៃទៅ២ថ្ងៃ បន្ទាប់ពីបានឆ្លងបាក់តេរីនេះ។

តើអ្នកឆ្លងជម្ងឺផ្នែកតាមរបៀបណា?

មនុស្សឆ្លងភោគ**ប៊ូបនិក**ផ្នែក តាមរយៈសត្វដែលមានជីវិត។ បាក់តេរីឆ្លង ដោយសារថែដែលមានភោគនេះខាំ ការខាំ រឺកកិតរលាត់ស្បែកដោយ សារសត្វដែលមានភោគ រឺបានប៉ះពាល់សត្វរាប់ស្តុយដែលមានភោគ។

មនុស្សឆ្លងភោគ**នូមនិក**ផ្នែកដោយសារដកដង្ហើមខ្យល់អាកាសមានទឹក ដែលមានបាក់តេរីផ្នែក។ ចំហាយទឹកត្រូវបានបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់ អាកាសនៅ ពេលមនុស្សដែលមានភោគ រឺសត្វមានភោគ ក្អក។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើ ភោគផ្នែកបានយកមកប្រើជាអាវុធវិញ បាក់តេរីបានត្រូវ បញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាកាស ដោយការប៉ុនប៉ង។

តើអាចឲ្យអ្នកឆ្លងជម្ងឺនេះពីមនុស្សទៀត បានរឺទេ?

មែនហើយ មនុស្សឆ្លងភោគនេះ ដោយដកដង្ហើមចូលចំហាយទឹក នៅ ពេលមនុស្សដែលមានភោគនោះ ក្អក។

តើហេតុអ្វីបានជាគេគិតថា ជម្ងឺនេះអាច យកមកប្រើជាអាវុធដ៏យោរយៅបាន?

ការយកមកប្រើភោគផ្នែកជាអាវុធផ្នែក បានត្រូវបានសិក្សា យ៉ាងតិចណាស់ ៦០ឆ្នាំ។ គេបានរាយការណ៍ថា ពួកជប៉ុនបានសាកប្រើគ្រាប់បែកមានចំ ហាយទឹកនៅសង្គ្រាមលោកលើកទី២ ដើម្បីឲ្យថែមានភោគនោះរាតដុត ពាសពេញ។ ប្រទេសសហរដ្ឋនិងសហភាពសូវៀតដើម បានបង្កើតឡើង នូវវិធីផ្សេងៗសំរាប់បញ្ចេញបាក់តេរីទៅក្នុងខ្យល់អាកាស នៅក្នុងឆ្នាំ ១៩៥០ និងឆ្នាំ១៩៦០។

Communications Office
625 North Robert Street/Box 64975
St. Paul, MN 55164-0975
(651) 201-4989
www.health.state.mn.us

Plague – ទំព័រទី 2

ផ្នែកត្រូវបានយកមកគិតប្រើជាអាវុធ ពីព្រោះ :

- បាក់តេរីបានបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាកាស ដែលមានឥទ្ធិពលនឹងធ្វើឲ្យឆ្លងដល់មនុស្សមួយចំនួន។
- បាក់តេរី ដែលបានបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាកាស នឹងបង្កើតឡើងនូវរោគនូមនិកផ្នែក។
- រោគនូមនិកផ្នែក អាចឆ្លងពីមនុស្សម្នាក់ទៅម្នាក់ទៀត ដែលនាំឲ្យជម្ងឺនេះរាលដាលទៀត។
- នូមនិកផ្នែក គឺជាជម្ងឺដ៏ធ្ងន់មួយដែលមានការស្លាប់លឿន។
- អាសន្នរោគនូមនិកផ្នែក នឹងធ្វើឲ្យមានការភិតភ័យនិងចលាចលដ៏សំបើមមួយ។

សញ្ញាមុនបង្អស់នៃការវាយប្រហាររោគនូមនិកផ្នែក គឺឃើញមានមនុស្សមានបញ្ហាខាងសួតដ៏ធ្ងន់មួយ ស្វែងរកការព្យាបាល នៅពេល១ទៅ២ថ្ងៃបន្ទាប់ពីការវាយប្រហារ។ នៅពេលមានបញ្ហានោះ បាក់តេរីមិននៅក្នុងខ្យល់អាកាសទៀតទេ។ ប្រសិនបើគ្មានវិធានការណ៍រឹងមាំ និងការព្យាបាលច្បាស់លាស់ទេ មនុស្សដែលបានឆ្លងរោគនេះ នឹងត្រូវស្លាប់។

តើអាចការពារកុំឲ្យមានជម្ងឺទាំងនេះបានរឺទេ?

គ្មានថ្នាំចាក់ការពារសំរាប់រោគផ្នែកនេះទេ តែមានការប្រឹងប្រែងដើម្បីបង្កើតថ្នាំនោះឡើង។ នៅពេលមនុស្សបានឆ្លងពីមនុស្ស វិសត្តដែលមានរោគ ថ្នាំផ្សះអាចយកមកប្រើដើម្បីការពារជម្ងឺនេះ ប្រសិនបើការព្យាបាលបានចាប់ផ្តើមភ្លាម។

បាក់តេរីផ្នែកដែលបញ្ចេញទៅក្នុងខ្យល់អាកាស អាចរស់បានច្រើនជាង១ម៉ោង។ បាក់តេរីនេះអាចកំចាត់បានដោយពន្លឺព្រះអាទិត្យ កំដៅ និងស្ងួត។ អ្នកអាចបន្ថយការឆ្លងប្រសិនបើអ្នកដោះចេញនូវសំលៀកបំពាក់ ហើយងូតទឹកផ្តាសាយ នៅក្នុងរយៈពេលតិចជាង១ម៉ោងដែលបានឆ្លងភ្លាម។ ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកត្រូវតែប្រើថ្នាំផ្សះជាវិធីការពារ។

តើអាចព្យាបាលជម្ងឺផ្នែកនេះបានរឺទេ?

បែបរោគផ្នែកទាំងអស់ អាចព្យាបាលបានដោយប្រើថ្នាំផ្សះ។ ក៏ប៉ុន្តែ មនុស្សដែលមានឆ្លងរោគនូមនិកផ្នែក ត្រូវតែព្យាបាលក្នុងរវាង២៥ម៉ោងបន្ទាប់ពីគេបានឃើញមានរោគសញ្ញា។ ប្រសិនបើមិនបានព្យាបាលទេ រោគនូមនិកផ្នែកតែងតែធ្វើឲ្យមានគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់។

តើគួរឲ្យខ្ញុំធ្វើអ្វី ប្រសិនបើគិតថា ខ្ញុំប្រហែលបានឆ្លងជម្ងឺផ្នែកហើយនោះ?

ប្រសិនបើអ្នកបានឆ្លងរោគផ្នែក វាមិនច្បាស់ទេថា អ្នកនឹងរស់។ ក៏ប៉ុន្តែ ប្រសិនបើអ្នកធ្វើជាអ្នកបានឆ្លង សូមទាក់ទងជាមួយបណ្ឌិតរបស់អ្នកភ្លាម។ ប្រសិនបើអ្នកមានឃើញកាលៈទេសៈ វិសកម្មភាពសង្ស័យ សូមរាយការណ៍ដល់ក្រសួងសមត្ថកិច្ចតំបន់របស់អ្នក។